

ע"פ 29910/04/14 - א מ - להלן: "המעררת" נגד מדינת ישראל - להלן: "המשיבה" ו/או "המדינה"

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

26 יוני 2014

ע"פ 29910-04-14 מ נ' מדינת ישראל

עפ"ג 34396-04-14 מדינת ישראל נ' מ

בפני כב' הרכב השופטים:

י' גריל, ס. נשיא (אב"ד)

ב' בר זיו

כ' סעב

א מ - להלן: "המעררת" ע"י ב"כ עו"ד ט' אבריאל -

סניגוריה ציבורית

המעררת בע"פ

29910-04-14: המשיבה בעפ"ג

34396-04-14

נגד

מדינת ישראל - להלן: "המשיבה" ו/או "המדינה" באמצעות

פרקליטות מחוז חיפה - פלילי (עו"ד גב' מ. רוזה)

29910-04-14: המשיבה בע"פ

המעררת בעפ"ג

34396-04-14

פסק דין

1. נשוא הערעורים בפנינו הוא גזר דינו של בית משפט השלום בקריות (כבוד השופט מוחמד עלי) בגזר דין מיום 9.3.14 בת"פ 12323-09-13 (להלן: "גזר הדין"). בעפ"ג 34396-04-14 מעררת המדינה על קולת העונש ומנגד בע"פ 29910-14-14 ערעור כנגד חומרת העונש שהושת על המעררת.

העונש שהושת על המעררת בגזר הדין הוא כדלקמן:

24 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרה מיום 25.8.13 עד יום 17.10.13).

6 חודשי מאסר על תנאי, שלא תעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורה מן המאסר, עבירה בה הורשעה בתיק זה או כל עבירת רכוש למעט עבירה לפי סעיף 413 לחוק העונשין.

פיצוי בסך של 3,000 ₪ לכל מתלונן למעט המתלוננים באישומים 1 ו-2 שיפוצו בסכום של 1,500 ₪.

2. ערעורם של שני הצדדים נסוב על רכיב המאסר. המשיבה מבקשת כי תקופת המאסר תהיה ארוכה יותר ואילו המעררת מבקשת כי נקצר את תקופת המאסר ל-6 חודשים, באופן שירוצו בעבודות שירות.

3. בביהמ"ש קמא הורשעה המעררת, על פי הודאתה, בעבירות שיוחסו לה ולנאשם נוסף בכתב אישום מתוקן שכלל 16 אישומים. בחלק הכללי של כתב האישום המתוקן יוחסה למעררת עבירה של **קשירת קשר לפשע**- עבירה לפיסעיף 499 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק") ובחמישה עשר אישומים נפרדים יוחסו לה עבירות רבות שקורבנותיהם קשישים כדלקמן:

גניבה - עבירה לפי סעיף 384 לחוק.

ניסיון גניבה - עבירה לפי סעיף 384 + סעיף 25 לחוק.

גניבת כרטיס חיוב - עבירה לפי סעיף 16 לחוק כרטיסי חיוב, תשמ"ו - 1986 (להלן: "חוק כרטיסי חיוב").

הונאה בכרטיס חיוב - עבירה לפי סעיף 17 לחוק כרטיסי חיוב.

התפרצות למגורים/תפילה לבצע עבירה - עבירה לפי סעיף 406(ב) לחוק.

העבירות יוחסו למערערת ביחד עם הנאשם הנוסף, מכח חבירה יחד, בהתאם לסעיף 29(א) לחוק.

4. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודתה המערערת, הנאשם האחר, שהיה באותה עת בן זוגה של המערערת, היה מחזיק של מונית ושימש נהג באחת התחנות שפועלות באזור הקריות. באמצע שנת 2012 קשרו המערערת והנאשם האחר קשר לבצע פשע ו/או עוון כנגד קשישים. הם נהגו לדפוק על דלתות קשישים, כאשר המערערת דיברה עם הקשיש/ה הנאשם האחר נכנס לדירה וגזל את הרכוש, הכולל כרטיסי אשראי. כמו כן, גנבו ארנקים מבתי הקשישים או מקשישים ברחוב. בהמשך, עשו שימוש בכרטיסי האשראי שגנבו, משכו כספים ממכשירי הכספומט ושילמו עבור סחורות שרכשו בכרטיסים אלה. העבירות בוצעו מחודש מאי 2012 (האישום הראשון) עד אוגוסט 2013 (על פי האישום ה-15). המערערת והנאשם הנוסף נעצרו במהלך שימוש בכרטיס חיוב שגנבו מקשישה באותו מועד וניסו לשלם באמצעותו במסעדה. הגעת שוטרים למקום מנעה זאת מהם ובאותו מעמד הם נעצרו.

5. במסגרת הסדר הטיעון שבמסגרתו הודתה המערערת בעובדות כתב האישום המתוקן, הוסכם כי המערערת תורשע ותשלח לקצין מבחן לשם קבלת תסקיר. הצדדים לא הגיעו להסכמה על העונש.

6. בפני בית משפט קמא הונח תסקיר מיום 13.2.14. התסקיר סקר את מהלך חיי המערערת ונסיבותיה האישיות. המערערת ילידת שנת 1966, אם ל-3 בנים בגילאי 12, 16 ו-18. המערערת נישאה בגיל צעיר. בעלה הראשון נפטר בעקבות מחלה בשנת 1993, ובעקבות מותו שקעה המערערת במשבר רגשי עמוק. כעבור שנתיים נישאה שוב וילדיה נולדו מנישואים אלה. בעלה השני נפטר מדום לב לפני חמש שנים, דבר שהיווה עבור המערערת ארוע טראומטי. המערערת סובלת מהפרעת חרדה כרונית, אינה עובדת ומתקיימת מקצבת שארים. לאחר פטירת בעלה השני נקלעה למצב כלכלי קשה, שהחמיר את הפרעת החרדה שלה והיא מטופלת בתרופות. המערערת גם מטפלת באביה הנכה, שעבר ארוע מוחי.

7. המערערת הכירה את הנאשם האחר לפני מספר שנים, לאחר שהיה חבר של בעלה השני, וכעבור זמן מפטירתו הם הפכו לזוג. המערערת ציינה בפני שרות המבחן כי שיתפה פעולה עם הנאשם האחר בגלל מצוקה כלכלית. שרות המבחן ציין בתסקיר כי המערערת קיבלה אחריות על מעשיה וכי כיום היא מביעה חרטה כנה, בושה ואשמה, חשה אמפטיה כלפי המתלוננים, והביעה נכונות לפצותם.

8. שרות המבחן העריך כי ההליכים המשפטיים היוו עבור המערערת, שעברה היה נקי, גורם הרתעה המפחית מרמת המסוכנות להישנות עבירות דומות בעתיד.

שרות המבחן המליץ להטיל על המערערת צו מבחן למשך 18 חודשים, כאשר בתקופת המבחן תשולב בטיפול המותאם למצבה, לצד מאסר שרוצה בעבודות שרות ומאסר על תנאי משמעותי ומרתיע וכן פיצוי למתלוננים.

מאז השחרור מהמעצר, המערערת שהתה במעצר בית.

9. בפני בית משפט קמא טענה המשיבה כי מעשי המערערת מאופיינים בדפוס פעולה נבזי של ניצול ותחבולה כלפי קשישים, שממוצע גילם כ- 88 שנים וכן היפנתה לתדירות המעשים, לדפוס הפעולה המתוחכם, לשלל הרב שנגנב מבתי הקשישים ולהתנהגות המערערת לאחר הגניבות והשימוש בכרטיסי האשראי הגנובים. המדינה הדגישה את השפעת המעשים על הקורבנות, הן כלכלית והן נפשית ואת הסיכון להתפתחות אלימות במעשים. המדינה הפנתה לפסיקה וטענה, כי יש לקבוע מתחם עונש לכל אישום ואישום בנפרד, באופן שכל מתחם יכלול מאסר בפועל (במרבית האישומים בטווח של 14 עד 26 חודשי מאסר ובשני אישומים עד 6 חודשי מאסר).

לא נטען למתחם לגבי עבירת קשירת הקשר. המשיבה ביקשה לא ליתן משקל לעברה ונסיבותיה של המערערת ולגזור עליה מאסר המתקרב לרף העליון שהוצע. כן ביקשה להטיל על המערערת קנס, מאסר על תנאי ופיצוי לכל אחד מהמתלוננים.

10. הסניגור הסכים כי מעשי המערערת מכוערים, אך חלק על החומרה שייחסה להם המשיבה. הסניגור טען, כי הנזק הכספי הכולל שנגרם לכל המתלוננים מסתכם ב- 24,000 ₪. לטענתו, לא היה חשש לאלימות ויש לראות את הפרשה כפרשה של מרמה. הסניגור גם טען כי המערערת נגררה אחר בן זוגה. הסניגור ביקש לא לייחס לכלל אישום מתחם נפרד אלא טען כי יש לקבוע לכלל העבירות מתחם אחד. הסניגור הפנה לנסיבותיה האישיות של המערערת ועמד על הנזק שיגרם לה אם תשלח לרצות מאסר בפועל, כאשר ילדיה יוצאו מהמסגרת הביתית וכן תיגרם פגיעה לאביה שגם הוא מטופל על ידה. הסניגור גם הפנה לעברה הנקי של המערערת וכן הפנה לתסקיר.

11. המערערת עצמה הביעה חרטה וצער על מעשיה והגישה לבית המשפט מכתב בו פרטה את נסיבותיה הקשות, את מצבה הכלכלי והנפשי הקשה ואת תחושות החרטה, הבושה והצער שהיא חשה בעקבות המעשים ואשר ילוו אותה משך כל חייה.

12. בגזר הדין סקר בית משפט קמא את השיקולים לקביעת מתחם העונש ההולם, תוך דגש על חומרת העבירות בהן הורשעה המערערת, הערכים המוגנים והצורך להגן על הקורבנות החלשים.

13. בית משפט קמא דחה את טענת הסניגור לפיה המערערת נגררה אחר בן זוגה וקבע כי מעיון בעובדות כתב האישום עולה כי למערערת היה חלק דומיננטי בביצוע העבירות וחלקה לא היה פחות מחלקו של הנאשם האחר.
14. באשר למדיניות הענישה הנוהגת, הפנה בית משפט קמא לפסיקה, לרבות גזר דין שניתן על ידו לאחרונה, וקבע כי מתחם הענישה נע בין מאסר שירוצה בעבודות שרות [ע"פ 4142/12 ווקנין נ' **מדינת ישראל** (מיום 11.9.13)], לבין מאסר למשך 24 חודשים [ע"פ 4352/13 פלוני נ' **מדינת ישראל** (מיום 1.9.13)] ועונשים בתוך טווח זה [ע"פ 8579/12 דנינו נ' **מדינת ישראל** (מיום 11.9.13)].
15. באשר לעובדה שכתב האישום כלל מספר אישומים ציין בית משפט קמא כי "בהתאם לסעיף 40יג' לחוק העונשין, כאשר כתב האישום כולל מספר אירועים, יש לקבע מתחם לכל אירוע. המבחן אינו מבחן של עבירה אלא של אירוע. כלומר, גם אם אירוע אחד מצמיח מספר עבירות, יש לקבוע מתחם לאירוע עובדתי ולא לכל עבירה בנפרד".
16. לקראת סיום גזר הדין חזר בית משפט קמא והתייחס לענין זה, וקבע כי אינו רואה לפסוק עונש נפרד לכל אישום.
17. בשים לב לנתונים ולנסיבות שפורטו קבע בית משפט קמא כי לגבי אישומים 12-3 המתחם הינו מאסר בפועל לתקופה שבין 6-12 חודשים, מאסר על תנאי ופיצוי כספי, לגבי אישומים 1 ו-2 וכן האישום של קשירת הקשר מתחם העונש הינו 6 חודשי מאסר ברף העליון ומאסר על תנאי ברף התחתון, בנוסף לרכיבי ענישה נוספים.
18. בית משפט קמא דחה את טענת הסניגור כי יש לסטות ממתחם העונש משיקולי שיקום. ספק בעיניו אם המתווה שהציע שירות המבחן הינו אכן שיקום, ומכל מקום - שיקום אינו חזות הכל והשאלה האם לבכר שיקולי שיקום מסורה לשיקול דעת בית המשפט ובנסיבות שבפניו, אין מקום לסטות ממתחם העונש שקבע תוך העדפת הליכי שיקום על פני שיקולי גמול והרתעה. בית משפט קמא הוסיף כי: "**המדובר במסה של אישומים חמורים, כל אחד בפני עצמו, לא כל שכן, בהצטברם יחד**".
19. באשר לשיקולים לקביעת העונש בתוך המתחם, לקח בית משפט קמא בחשבון את גילה של המערערת והעובדה שעברה נקי, את נסיבות חייה הקשות, מצבה הכלכלי והנפשי הקשה והעובדה שהיא מגדלת 3 ילדים ומטפלת באב חולה. בית משפט קמא מציין כי אין ספק כי תוצאת ניתוק המערערת מבני משפחתה תהיה קשה, במיוחד כאשר הילדים מיותמים מאב. בית משפט קמא ציין כי נסיבות אלה מהוות גורם משמעותי להקלה בתוך המתחם שנקבע, אולם אין בהם, לנוכח המעשים החמורים המתוארים בכתב האישום, למנוע תוצאה לפיה יוטל עונש, שלא יכלול מאסר בפועל.

20. בית משפט קמא גם לקח בחשבון את דבריה הנרגשים של המערערת, החרטה והצער שהביעה והעובדה שההליך המשפטי היווה עבורה גורם מרתיע. יחד עם זאת, לדבריו, אין זו אלא חוכמה בדיעבד, ויש לזכור את פגיעתה הקשה בקשישים, מעשה אחר מעשה, כאשר היא לא פסקה ממעשיה אלא לאחר שנעצרה. כן לקח בחשבון את העובדה שהמערערת הודתה בראשית ההליכים וחסכה זמן שיפוטי ואת הבאת הקורבנות לבית המשפט.

21. בית משפט קמא ציין כי על פי ההלכה הנוהגת הוא אינו חייב לאמץ את המלצות שירות המבחן.

בסופו של יום גזר בית משפט קמא על המערערת את העונשים שפורטו לעיל.

עונש המאסר עוכב עד פסק הדין בערעורי הצדדים.

22. בערעור המשיבה היא חזרה על מרבית הטענות שנטענו בבית משפט קמא. ב"כ המדינה הדגישה את חומרת עבירות הרכוש, והחומרה היתרה כאשר מדובר בקשישים, והפנתה לרע"פ 5066/09 **ירון אוחיין נ' מדינת ישראל** (מיום 22.4.2010) שם ציין כבוד השופט ס. ג'ובראן את חומרת העבירות כנגד קשישים, וקבע כי למרות סיכוי השיקום של המערער, יש מקום להשית עליו עונש מאסר משמעותי - שהועמד על 36 חודשים.

כן הפנתה לפסק הדין בע"פ 1334/08 **פליקס ללוש נ' מדינת ישראל** (מיום 3.9.2008), שם התייחסה כבוד השופטת ארבל לחומרת מעשיו של המערער, שהופנו כלפי אוכלוסייה חלשה (המערער גנב תוך התחזות לעובד חברת חשמל כרטיסי אשראי מקשישים ועשה בהם שימוש). על המערער שם הושתו 7 שנות מאסר. ביהמ"ש העליון דחה את הערעור והשאיר את עונשו של המערער על כנו.

23. ב"כ המדינה טענה כי שגה בית משפט קמא כאשר אימץ האמור בתסקיר כי המערערת פעלה מתוך מצב כלכלי קשה. ב"כ המדינה טענה כי המערערת והנאשם האחר עשו שימוש בכסף לשם מותרות ולראייה חיובי כרטיסי האשראי. ב"כ המדינה הפנתה בענין זה לפסק הדין בע"פ 344/81 **מדינת ישראל נ' סגל** (מיום 24.8.81) שם קבע כבוד השופט שמגר כי שיקוליו של שירות המבחן אינם חופפים את שיקוליו של בית המשפט וודאי שאינם מחייבים אותו.

24. לבסוף ציינה ב"כ המדינה כי גזר הדין אינו משקף את הנזק שנגרם לקשישים על ידי המשיבה, וכי בעבירות שכאלו, וכך גם ניתן ללמוד מהפסיקה, יש מקום למדיניות ענישה חמורה יותר.

25. בערעור המערערת טען ב"כ המערערת כי בית משפט קמא טעה כאשר קבע מתחם ענישה כולל של 6-18 חודשי מאסר ולבסוף השית על המערערת 24 חודשי מאסר. כמו כן, לטענתו, טעה בית משפט

קמא כאשר לא שקל את נסיבותיה האישיות של המערערת וההשלכות החמורות של המאסר על בני משפחתה. ב"כ המערערת טען כי מעשיה של המערערת היו ללא כל אלימות והפעלת כוח ועל כן יש מקום לסטות לקולא ממתחם הענישה וזאת לצורכי שיקום.

26. ב"כ המערערת צירף פסיקה לפיה ניתן לסטות ממתחם הענישה במקרים בהם הנסיבות האישיות חריגות ולדבריו, כך הם פני הדברים בעניינה של המערערת. ב"כ המערערת הפנה לרע"פ 3674/04 **אבו סאלם נ' מדינת ישראל** (מיום 12.2.2006) שם קבע כבוד השופט חשין כי בכל מדיניות יש חריגים. כן הפנה לפסק הדין בע"פ 4761/11 **מאיר עובדיה נ' מדינת ישראל** (מיום 26.1.2012) [להלן: "**פס"ד מאיר**"], שם חרג בית המשפט ממדיניות הענישה בעקבות נסיבות חייו המיוחדות של המערער.

27. ב"כ המערערת טען כי יש להקל בעונשה של המערערת, על מנת לאפשר לה להשתקם כראוי. ב"כ המערערת הפנה בענין זה לפסק הדין בע"פ 37682-03-13 (מחוזי ב"ש) שם ניתן משקל משמעותי לכך שהנאשם החל בשיקום וכן לע"פ 5833/12 (ניתן ביום 12.9.2013) בו קבע כבוד השופט נ. הנדל כי ניתן לשקול בעניינו של אדם אשר נעדר רקע פלילי את השיקול השיקומי.

28. לקראת הדיון בפנינו הגיש ב"כ המערערת בקשה להתיר צירוף חוות דעת בתחום הסוציאלי (חוות הדעת צורפה לבקשה). ב"כ המערערת טען כי המערערת התאלמנה פעמיים, אָם לשלושה ילדים הגדלים תחת חסותה ועתידם לוט בערפל נוכח גזר הדין, ולפיכך אישרה הסניגוריה הציבורית פניה למומחית, עובדת סוציאלית בעלת ניסיון רב בתחום, על מנת להציג בפני בית המשפט של ערעור תמונה מלאה הן לגבי מרכיבי אישיותה של המערערת והן לגבי השלכות העונש על ילדיה והמשפחה.

29. בדיון שבפנינו טענה ב"כ המדינה כי אין מקום לקבל את חוות הדעת הסוציאלית מטעמה של המערערת וכי לא ניתן להתחשב במצבה המשפחתי מאחר ובעת עשיית העבירות המערערת הייתה במצב משפחתי זהה להיום. ב"כ המדינה טענה כי המדובר בניסיון למקצה שיפורים וכי אין זה השלב להגיש את חוות הדעת ולא מדובר בראיה שלא ניתן היה להשיגה עובר למתן גזר הדין. ב"כ המדינה הוסיפה וטענה כי ההשלכות על הילדים צריכות להיות שיקול טרם ביצוע העבירות על ידי המערערת. המערערת ידעה שהיא אמא וידעה גם שהיא עוברת עבירות והיתה צריכה לשקול את ההשלכות. העובדה שהיא אמא אינה מאפשרת לה לעבור על החוק מבלי להענש.

30. ב"כ המדינה טענה כי למערערת יש אחריות כלפי ילדיה והיא אינה יכולה להשתמש בהם כטיעון ולבקש רחמים, כאשר לא היו לה רחמים כלפי הקשישים.

31. באשר למתחם הענישה טענה ב"כ המדינה כי השופט התייחס לכל פרט אישום בנפרד ולא קבע מתחם כולל של 6-18 חודשים כפי שטוען ב"כ המערערת. עוד הוסיפה והפנתה ל-עפ"ג (מחוזי חי')

39280-12-13 **מדינת ישראל נ' זלום**, שם ההרכב קיבל את ערעור המדינה והחמיר עם המשיב וזאת בעיקר עקב הצורך בענישה וגמול על פני שיקולי השיקום של המשיב. יש לציין כי במקרה זה למשיב היה עבר פלילי וכי היה מדובר בעבירה שלא נעשתה כנגד חסרי ישע.

32. ב"כ המדינה טענה כי ככל שבית משפט קמא היה לוקח בחשבון כל עבירה בנפרד, היה מתחם הענישה בין 54 עד 108 חודשי מאסר, וברור כי העונש שהוטל על המערערת - 24 חודשי מאסר - חורג לקולא.

33. ב"כ המערערת חזר על טיעוני הערעור וציין כי מתחם הענישה שנקבע בבית משפט קמא הינו 18-6 חודשים וכי בית משפט קמא חרג כלפי מעלה בגזרו עונש מאסר של 24 חודשים. ב"כ המערערת טען כי הבין מגזר הדין כי העונש המינימלי במתחם שנקבע עולה על 6 חודשים, ואולם לטענתו, זהו המקרה הקלטי לחריגה לקולא מהמתחם.

34. ב"כ המערערת הפנה לפסק הדין בעפ"ג 33543-07-13 **מדינת ישראל נ' הזימה** (מיום 24.10.13), שם התקבל ערעור המדינה באופן חלקי. לטענתו, שם נסיבותיו של הנאשם היו הרבה פחות נוגעות ללב מהמקרה של המערערת, אך בית המשפט הסתפק בעונש של 6 חודשי עבודות שירות, וזאת על 275 מקרים של גניבה מכרטיסי אשראי.

35. ב"כ המערערת ציין בפני ביהמ"ש כי העבירות הינן עבירות רכוש בסכומים קטנים ללא כל אלימות, וכי המערערת נעדרת עבר פלילי והינה במצב נפשי קשה, חרדתית, שעברה שתי טראומות קשות של פטירת שני בעלים. המערערת טענה טעות חמורה בלתי נסלחת אך ניתן לראות זאת כפרשה אחת חד פעמית ולא אופיינית הן לעברה והן לעתידה.

ב"כ המערערת טען גם כי יש לקחת בחשבון את משמעות המאסר על ילדי המערערת, כאשר הילדים יועברו למשפחה אומנת או לפנימייה ולא יהיה גם מי שיטפל באביה החולה של המערערת.

36. ב"כ המערערת טען כי אין מקום להתנגדות המדינה להגשת חוות הדעת מטעם המערערת וביקש לדחות את ההתנגדות. לטענתו, חשוב שתהיה בפני בית המשפט התמונה המלאה, ואין המדובר בראיה נוספת. אפשר היה לקבל תסקיר משלים, אך הוא חוסך מהלך זה ולטענתו, המומחית עשתה עבודה אובייקטיבית ורצינית.

37. ב"כ המערערת טען כי בית משפט קמא טעה כאשר הלך שבי אחר הגדרת התפרצות וקבע, שהיא יכולה להפוך לארוע אליים. לטענתו, המקרה הרבה יותר קרוב לעבירת רכוש רגילה, מאשר עבירה עם סכנה לאלימות.

38. ב"כ המערערת טען כי בית משפט קמא לא לקח בחשבון את מעצר הבית.

39. ב"כ המדינה חזרה על עיקרי טיעוניה בתשובה - לטענתה, אין מקום לטענה כי המערערת נגררה במעשיה ובית משפט קמא התייחס לכך במפורש. גם אין מקום לטעון כי מדובר במעידה חד פעמית אלא מדובר בדפוס התנהגות עבריינית לאורך תקופה. עוד הוסיפה כי מדובר בעבירות חסרות מצפון ואין מקום לפנות לרגש, כפי שעשה ב"כ המערערת.

דין

40. נקדים ונאמר כי נוכח חומרת העבירות מחד ונוכח העונש שנגזר על המערערת מאידך, אנו סבורים כי המקרה הנוכחי נופל לגדר המקרים החריגים שבהם תתערב ערכאת הערעור בעונש שהוטל על-ידי הערכאה הדיונית [ע"פ 9097/05 **מדינת ישראל נ' ורשילובסקי** (מיום 3.7.06); ע"פ 1242/97 **גרינברג נ' מדינת ישראל** (מיום 3.2.98); ע"פ 9437/08 **אלגריסי נ' מדינת ישראל** (מיום 12.5.09)].

כפי שיפורט להלן - התערבותנו תהיה לחומרה (קבלת ערעור המדינה) והחמרת העונש שהושת על המערערת.

כפועל יוצא - ידחה ערעור המערערת.

41. בית המשפט העליון התייחס בשורה ארוכה של פסקי דין לחומרת עבירת הפריצה ולפגיעה הקשה שהיא גורמת, ואשר אינה מצטמצמת רק לפגיעה ברכושו של הנפגע אלא חודרת לפרטיותו ופוגעת בתחושת בטחונו בביתו - מבצרו. על כך יש להוסיף את החומרה היתרה בעבירה זו המבוצעת נגד קשישים והצורך בענישה מחמירה ונפנה בענין זה לדבריו של כבוד השופט ס. גובראן ברע"פ 5066/09 **אוחיון נ' מדינת ישראל** (מיום 22.4.2010):

"גניבה בדרכי עורמה מקשישים הינה מן המעשים הנקלים ביותר ויש בה מימד חמור שבעתיים מכל מעשה גניבה אחר. מימד זה בא לידי ביטוי בפן הבלתי מוסרי אשר מתנוסס מעל מעשים קשים אלו. זהו אותו פן אשר מזעזע את הנפש ומעורר את סלידתנו העמוקה, שכן מצווים אנו לערך העליון של 'וְהִדְרֹתָ פְּנֵי זֶקֶן' (ויקרא י"ט לב'). אשר על כן מצווים בתי המשפט להכביד את ידיהם כנגד אלו הרומסים ברגל גסה את ביטחונם האישי של הקשישים וגוזלים את רכושם בדרכים נלוזות. חייבים אנו להיות מגן של ברזל לאותם קשישים, למען יורתעו מבצעי עבירה בכוח מלפגוע באכלוסיה זו, וכל זאת ברוח הפסוק 'אַל-תִּשְׁלִיכֵנִי, לַעֲת זֶקְנָה; כְּכֹלֹת כְּחִי, אַל-תַּעֲזָבֵנִי (תהילים ע"א, ט') [...]"

וכן לדברי כבוד השופט י. עמית ב-ע"פ 1864/11 **דוידוב נ' מדינת ישראל** (7.11.2012):
עמוד 8

"שוד או גניבה מקשיש ומחסר ישע, נתפס כמעשה שיש בו כיעור מוסרי גדול יותר מעבירה 'רגילה' של שוד או גניבה, בהיותו הפרה של הציווי 'והדרת פני זקן' הנתפס כמעין חוק טבע בכל חברה אנושית... מי ימוד את האימה, הפחד, הבושת והצער של קשיש - פעמים רבות קשיש המתגורר בגפו - שנפל קורבן לעבירה של שוד וגניבה. אכן, לא כל קשיש הוא חסר ישע, אבל אין כוחו של קשיש כשל אדם צעיר, שיכול לעיתים להתגונן או לרדוף אחר הגנב או השודד. נקל לשער את התחושה המתסכלת עד-מאוד של השפלה וחוסר אונים של קשיש שנפל קרבן לעבירה כגון דא".

42. בית המשפט העליון גם הדגיש בשורה ארוכה של פסקי דין את חשיבות ההרתעה והגמול ביחס לעבריינים הפועלים כנגד קשישים, כאשר בענישה המחמירה בעבירות אלה רואה בית המשפט את תרומתו להגנה על הקשישים וביטוי לרצונו להבטיח כי גם בערוב ימיהם לא יהפכו מי שאינם עוד בשיא כוחם הפקר למעשי בריונות (ע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל, פסקה ו' לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין (מיום 12.12.2005); ע"פ 55213/06 וונדמו נ' מדינת ישראל (מיום 9.5.2007), ע"פ 1334/08 ללוש נ' מדינת ישראל (מיום 5.9.2008), ע"פ 8788/08 זיאד נ' מדינת ישראל (מיום 4.7.2011); ע"פ 6202/10 מדינת ישראל נ' ישראילוב (מיום 15.3.2011), ע"פ 5063/10 מדינת ישראל נ' איסאקוב (מיום 29.5.2011)).

43. לא זו אף זו: בשיקולי בית המשפט באשר לעונש הראוי - יש להעדיף את האינטרס של ההגנה על הקשישים על פני הנסיבות האישיות של מי שפגע בהם, ונפנה שוב לפסק דינו של כבוד השופט ג'ובראן בע"פ 5931/11 דוד עבדולייב נ' מדינת ישראל (מיום 16.09.2013):

"אכן, בחברתנו קיימת תופעה מכוערת של פגיעה בחסרי ישע, כגון קשישים, בעלי מוגבלויות וכו', מתוך הנחה כי יהיו טרף קל, שלא יתנגד ולעיתים אף אינו יכול להשמיע קול, פשוטו כמשמעו. לפגיעות אלה צורות שונות, בין במעשי שוד, בין בהונאות מסוגים שונים וברמות תחכום משתנות. המשמעות של פגיעות אלה, במופעהן השונים, היא פגיעה חזקה וקשה בביטחונם האישי של הקורבנות ושל קבוצות שלמות, החשות שאין להן עוד מקום מבטחים בו יוכלו להמשיך ולהתקיים בכבוד וללא חשש... המגמה בה נקט בית משפט זה היא מגמה מחמירה ביחס לעבירות מסוג זה, המבכרת את ההגנה על החיים והגוף של קבוצות אלה על פני נסיבות אישיות ומקלות של נאשמים (ראו גם: עניין איסאקוב, פסקה י"ב לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין). מגמה זו נכונה וראויה היא. בידינו חרב הענישה, אותה יש להניף במקרים המתאימים. קבוצות אלה של קורבנות אינן זוכות לתהודה ציבורית או לקול במרחב הציבורי באופן תדיר, ומגמת ענישה אחרת, עשויה לפגוע בתחושת הביטחון שלהן, ולעודד עבריינים פוטנציאליים להמשיך ולנצל קורבנות "קלים" מסוג זה..."

(ההדגשה שלנו).

44. כך גם דבריו של כבוד השופט א. רובינשטיין, בע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל (מיום

:(12.12.2005)

"חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעורערת - זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה. זו תפיסת החוק והסדר, law and order, שתושבי המדינה מצפים לה ומייחלים כי רשויות הממשל יתנו לה מענה ופתרונות. בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפיה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה" (שם, בפסקה ו'(1)).

וכך דברי כבוד השופט ע. ארבל בע"פ 5213/06 וונדמו נ' מדינת ישראל (מיום 9.5.2007):

"שוד קשישים, ודאי כזה הכרוך באלימות, הינו מן המעשים הנקלים ביותר. אוכלוסיית הקשישים הינה בדרך הטבע קורבן קל לביצוע עבירות ממין העבירה שביצע הנאשם, והדרך היחידה בה ניתן להגן עליה ולאפשר לה חיים עצמאיים ובטוחים, היא הטלת עונשים קשים ומרתיעים" (שם, בפסקה 5).

ובע"פ 972/05 אברמוב נ' מדינת ישראל (22.3.2007):

"עבריינים חסרי-לב ומצפון, המבקשים לזכות בשלל קל, בוחרים את קורבנותיהם מתוך החלשים בחברה - אנשים מבוגרים, חולים או חסרי ישע, מתוך הנחה שאלה האחרונים מחזיקים בדירות מגוריהם חסכוניות שאגרו לעת זקנה, ושעקב גילם ומצב בריאותם לא יוכלו לגלות התנגדות רבה. על קורבנות מסוג זה מצווה החברה להגן, ובית המשפט הוא זרועה הארוכה של החברה לעניין זה".

45. גם טענת ב"כ המערערת, לפיה המדובר בעבירות רכוש גרידא נדחתה במפורש על ידי כבוד השופט ח. מלצר בע"פ 7453/08 מדינת ישראל נ' אואזנה (מיום 21.12.2008):

"כינוי עבירות של פריצה וגניבה מבתים, רק כ'עבירות נגד הרכוש' (כפי שמקובל לקרוא לעבירות מסוג זה), הינה הגדרה מוטעית. זאת מאחר שפריצה לביתו של אדם, טומנת בחובה לעיתים קרובות לא רק נזק כלכלי רב, אלא גם צער ועוגמת הנפש הנגרמים לקרבנות של עבירות אלה. הנה כי כן, אין מדובר בעבירות נגד רכוש גרידא, אלא בעבירות המפרות את פרטיותו של האדם בצורה הגבוהה ביותר. זאת ועוד הגדרת עבירות אלו כ'עבירות רכוש', נותנת תחושה מצמצמת וקונוטציה שגויה - לסובבים, באשר למהות העבירות שהתבצעו, הפוגעות במהות המתמצית באמירה: 'ביתו של האדם - מבצרו'. ברגע שביתו של אדם נפרץ, תחושת חוסר אונים וחוסר ביטחון ממלאת את ליבו. הנה כי כן, הפריצה אינה רק לבית - מבחינה פיזית, אלא בעיקרה חדירה לתוך התא האישי-משפחתי השמור ביותר של האדם" (שם, בפסקה 8, וראו גם, ע"פ 3297/10 וולקום נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (24.5.2012)).

עמוד 10

46. באשר למתחם הענישה הרי שביהמ"ש קמא קבע כאמור כי באישומים 12-3 (הכוללים את עבירת ההתפרצות) מתחם הענישה הינו 12-6 חודשי מאסר בפועל ואילו באישומים 1 ו-2 (בהם הורשעה "רק" בעבירות של גניבה, גניבת כרטיס חיוב והונאה בכרטיס חיוב) המתחם הינו מאסר על תנאי עד 6 חודשי מאסר בפועל.

47. מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא באשר לעבירות נשוא האישומים 1 ו-2 עולה בקנה אחד עם טענת המדינה (עד 6 חודשי מאסר) וגם הסניגור לא חלק עליו. באשר ליתר האישומים, מתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט קמא הינו הולם את הנסיבות, תוך הפניה לפסיקה שם, גם אם הוא הרף הנמוך של המתחם.

48. נפנה בענין זה, מעבר לפסיקה אליה הפנתה ב"כ המדינה לפסק דינו של כבוד השופט א. שהם לרע"פ 617/14 **רמי לוי נ' מדינת ישראל** (מיום 4.3.2014) שם הורשע המערער בשבעה אישומים בעבירות של גניבת כרטיס חיוב, הונאה בכרטיס חיוב, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וגניבה. סכום ההונאה בכרטיסי החיוב הסתכם ב- 30,000 ₪ וכן הורשע בגניבת כסף מזומן בסך 1,650 ₪. למערער שם היה עבר פלילי מכביד אך הוא היה מוכר כנכה בשעור של 75% בנכות נפשית. על המערער נגזר עונש של 23 חודשי מאסר לריצוי בפועל (וכן הופעל מאסר מותנה). ערעור לבית המשפט המחוזי ובקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון נדחו, תוך ציון כי העונש אינו חורג ממדיניות הענישה בעבירות דומות.

49. הוא הדין בפסק הדין ברע"פ 1223/14 **גוהרי נ' מדינת ישראל** (מיום 26.3.2014) שם הורשע המערער בעבירה של התפרצות לדירה, גניבה (של מחשב נייד, 200 ₪ במזומן) גניבת כרטיס חיוב והונאה בכרטיסי חיוב (המערער, ניסה ללא הצלחה, למשוך כספים באמצעות 2 כרטיסי האשראי שגנב). גם למערער זה היה עבר פלילי והיה תלוי ועומד נגדו עונש מאסר מותנה. בגין אישום אחד נגזר על המערער עונש של 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. ערעור על גזר הדין נדחה בשתי הערכאות.

ודוק: אין ענינם של פסקי הדין הנ"ל בהתפרצות לבתי קשישים וגניבה מהם, אשר בגינם הענישה מחמירה הרבה יותר.

50. ב"כ המערער טען כי יש לזקוף לזכות המערער ולהקל בעונשה לאור העובדה שמעשיה לא כללו אלימות קשה. גם טענה זו דינה להידחות. בע"פ 5931/11 **דוד עבדולייב נ' מדינת ישראל** (מיום 22.10.2013) התייחס כבוד השופט ס. ג'ובראן לענין זה בקובעו כי:

"אכן, מעשי המערער לא כללו אלימות קשה, אך חומרתן של העבירות רבה היא ולא בכדי בחר המערער קשישות כקורבנותיו. מדברי המערער בבית המשפט המחוזי עולה כי מ"ניסיונו", הוא סימן את הקשישות כמטרותיו, כיוון שהיוו "יעד קל", כלפיו לא יאלץ להשתמש באלימות. ואם לא די בכך, הרי גם אם לא נגרם נזק פיזי לקשישות, נגרם להן נזק נפשי, נפגעו ביטחונן האישי

יכולתן להסתובב כרצונן ברחובות, תוך ניהול שגרת חייהן ללא חשש, וללא סיוע מאחרים".

כך גם נקבע על ידי כבוד השופטת ע. ארבלבע"פ 5213/06 וונדמו נ' **מדינת ישראל** (מיום 9.5.2007):

"הפגיעה במתלונן חסר הישע אינה אך פגיעה פיזית, אלא יש בה פגיעה בביטחונו של המתלונן להסתובב כרצונו ברחובות העיר ולצאת מביתו כאשר הוא חפץ בכך. פגיעה זו קשה לרפא".

וכך גם קבעה בע"פ 1334/08 **ללוש נ' מדינת ישראל** (מיום 5.9.2008):

"גם כאשר לא נגרם נזק פיזי נגרמת לקשיש, מעבר לפגיעה הכלכלית, פגיעה באמונו ובביטחונו, פגיעה אשר קשה לרפא"

51. אין זאת, כי לא בכדי קשרו המערערת והנאשם האחר קשר וביצעו את העבירות נגד קשישים חסרי ישע (כאשר אחת המתלוננות היא בת 100 שנים) - עבירות שאינן דורשות שימוש בכוח ובאלימות. ככל שהיה שימוש באלימות, ממילא היתה המערערת מורשעת בעבירת שוד ולא בעבירת גניבה ומתחם הענישה ממילא היה חמור בהרבה. כך, בע"פ 4377/13 **דהוד עויס נ' מדינת ישראל** (מיום 21.5.2014) המערער הורשע בעבירה של שוד קשישה וקשר לביצוע פשע. למערער לא היה עבר פלילי והוא נידון לעונש מאסר של 54 חודשים. בפסק הדין נאמר כי:

"נחזור על שנאמר שם (בעניינו של השותף - הערה שלנו) באשר לנבזות ולשפלות בשוד קשישים, הראוי למאסר משמעותי. ואולם, נוכח מצבו הרפואי של המערער - שעבר אך לאחרונה ניתוח מעקפים - ועברו הנקי, ובהתחשב בהפחתה בתיק האחר, הסכימה המדינה בהמלצתנו להפחתת מה שתעמיד גם כאן את המאסר בפועל על 50 במקום 54 חודש".

52. אנו דוחים גם את טענת ב"כ המערערת לפיה יש לראות במכלול מעשי המערערת "ארוע אחד" המצדיק קביעת עונש אחד בגין כל המעשים. המדובר ב- 15 עבירות, שהתפרסו לאורך תקופה ממושכת, ללא כל קשר ביניהן, ויש לראות בכל אחת מהן משום "עבירה נפרדת" המצדיקה הטלת עונש נפרד. וראה בענין זה פסק דינה של כבוד השופטת ד. ברק-ארז בע"פ 49/13 **איסק ג'ינג'יחשוילי נ' מדינת ישראל** (מיום 26.2.2014):

"המערער שם ביצע 8 עבירות שוד נפרדות כלפי קורבנות שונים, וזאת באופן שיטתי ומתוכנן. על כן, אף על פי שעונש המאסר הכולל שהושת עליו הוא משמעותי, אין מקום ליתן לו להיבנות מריבוי העבירות והקורבנות (ראו והשוו: ע"פ 9613/11 טפגאי נ' מדינת ישראל (31.10.2013)). בהתחשב במספר העבירות הנפרדות שבהן הורשע המערער, והענישה

המשמעותית הקבועה בגין כל אחת מהן, אין מדובר כלל בעונש חריג בחומרתו".

53. גם אם אין מקום "לצבור" את העונש, כפי שהציעה ב"כ המדינה בטיעוניה, באופן שיעמוד על 54 עד 108 חודשי מאסר, יש ליתן משקל לריבוי העבירות, שהתפרסו על פני זמן ממושך, חומרתן, וחלקה של המערערת בביצוען כהוריית סעיף 40יג. לחוק המורה כי:

(א) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40(א) לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע.

(ב) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40(א) לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן רשאי הוא לגזור עונש נפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים; גזר בית המשפט עונש נפרד לכל אירוע, יקבע את מידת החפיפה בין העונשים או הצטברותם.

(ג) בגזירת העונש לפי סעיף זה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, במספר העבירות, בתדירותן ובזיקה ביניהן, וישמור על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש, ואם גזר עונש מאסר - לבין תקופת המאסר שעל הנאשם לשאת".

54. באשר לטענת ב"כ המערערת כי טעה בית משפט קמא כאשר לא נתן משקל לנסיבות האישיות של המערערת, מצבה הנפשי והכלכלי הקשה, היותה אלמנה המטופלת בשלושה ילדים קטינים ואב חולה, לא מצאנו כי נפלה טעות שכזאת ואין לנו אלא להפנות לפסק דינו של כבוד השופט נ. סולברג, בע"פ 8641/12 מוחמד סעד נ' מדינת ישראל (מיום 5.8.2013):

"מה ניתן ללמוד מן המכלול, ובמיוחד מתפיסת הגמול וההלימה של "מידה כנגד מידה"? זו היא לכאורה גישתו הבסיסית של התיקון בקביעת מתחם הענישה, והיה בה - באמור - מעיקרא מסר של החמרה, אשר רוכך בצורות שונות ומשמעותיות בתהליך החקיקה אך לא אבד מן העולם בלבוש ההלימה; הנה קבע המחוקק עונש מירבי, הנה נסיבות הפרשה ויחסן לעונש מירבי זה, והנה מתחם הענישה שהוא "הגמול הנקי", והנה "מקומו הגיאומטרי" של המקרה בתוכו. מכאן מוליכה הדרך להבאתו בחשבון של מערך נסיבות ספציפי נוסף. באיזון למסר המנחה שבהלימה, שיש בו פן חומרה, נוספים איפוא מסרי ריכוך אינדיבידואליים ושיקומיים, והכל בגדרי ערכים חברתיים מוגנים; אך נזכור כי הקרבן והציבור היו לנגד עיני המחוקק, ועל בית המשפט לשוותם לנגד עיניו, בצד עיסוקו בעבירה ובעובר, כדי להגן על הציבור, שולחם של מנגנוני האכיפה.

כדוגמה בתחום ספציפי - בטרם התיקון נזדמן לי לומר:

"חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעורערת - זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה. זו תפיסת החוק והסדר, law and order, שתושבי המדינה מצפים לה ומייחלים כי רשויות הממשל יתנו לה מענה ופתרונות. בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפיה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה. הענישה הספציפית היא כמובן אינדיבידואלית, בכל מקרה לגופו ולנסיבותיו; לא אחת הנאשמים באים עצמם מרקע קשה המצדיק התחשבות; אך המחוקק והפסיקה רואים לנגד עיניהם גם את הקרבנות, קרבנות בפועל וקרבנות פוטנציאליים, את היחיד שאיתרע מזלו להיות קרבן, ואת כלל החברה החוששת כי ירבו קרבנות. מלאכת האיזון בין מכלול השיקולים אינה קלה; התחבטה בכך הועדה לבחינת דרכי ההבניה של שיקול הדעת השיפוטי בגזירת הדין (ועדת השופט אליעזר גולדברג; ראו דו"ח הועדה מתשרי תשנ"ח-אוקטובר 1997), ובין נסיבות החובה המחמירות, שיש להביאן בחשבון, כללה ריבוי מבצעי עבירה, התעללות בקרבן, ריבוי קרבנות, ותכנון מוקדם (עמ' 22-23); מרבית הנסיבות האישיות, למעט ליקוי נפשי או שכלי וגיל צעיר, הן נסיבות רשות (עמ' 25). ראו גם Marvin Frankel, Criminal Sentences, 1972. גזירת הדין היא מן הקשות שבמטלות השיפוטיות, כי עניינה דיני נפשות לנאשמים - אך דיני נפשות הם גם לקרבנות וזולתם" (ע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל[פורסם בנבו] (2005), בפסקה ו(1)).

ובהמשך נאמר (פסקה ו(3)):

"אכן אין מנוס: דבר הענישה המחמירה בכגון אלה, שגם המייחס חשיבות רבה לבית הלל של טיפול ושיקום צריך לתמוך בו, מן הדין שיחדור לתודעת הרבים, ובתי המשפט יתנו ידם להחמרה".

דברים אלה נכתבו - כאמור - בטרם התיקון, במקרה של שוד אלים כלפי קשישים בנסיבות מחמירות, אך הדעת נותנת כי רוח התיקון תואמת אותם. במובן של הלימה. ברי שאין זו התמונה כולה; אטעים בנשימה אחת, כי אין רוח התיקון, החל על כלל הענישה, דוחקת כל עיקר את רגלי השיקום, ואדרבה, במקרים המתאימים לכך כל המשקם הרי זה משובח, וכאן תפקידו המאזן והמשקלל של בית המשפט, בסיועו הטוב של שירות המבחן; ואל נשכח, כי בסופו של יום הענישה, גם בנסיבות ההאחדה, היא אינדיבידואלית בשורתה התחתונה.

השיקום - שתועלתו כמובן גם לציבור, שהרי אם החוטא לא ישוב לסורו יינה מכך לא רק הוא אלא גם הכלל - אינו יכול איפוא להישכח. דומה כי הצעת החוק נענתה במקור

לתחושות ציבוריות כלפי הקלת יתר מצד בתי המשפט, אך המחוקק הוציא מתחת ידיו טכסט של חוק שבא להעמיד גישה זו במידתיות, בהצבת עיקרון מנחה, ההלימה והגמול, אותה מידה כנגד מידה, תוך צירוף שיקולי הענישה הקלאסיים, ובהם השיקום, ובהם ההגנה על הציבור וההרתעה. זו דרכו של המחוקק לבקש צדק ענישתי. ימים יגידו מה הושג, מחוקק מה פעל."

55. ובע"פ 2257/13 ולדימיר חייפץ נ' מדינת ישראל (מיום 24.4.2014) על ידי כבוד השופט ס. ג'ובראן:

"שיקומו של המערער הוא אחד מן השיקולים לקביעת עונשו, אך בנסיבות המקרה הנוכחי, לנוכח החומרה המיוחדת לנסיבות ביצוע השוד - ובראשן ביצועו כלפי קשישה - שיקול זה אינו מצדיק את המתקת העונש"

56. גם ברע"פ 5066/09 ירון אוהיון נ' מדינת ישראל (ביום 22.4.2010) קבע כבוד השופט גובראן כי שיקול השיקום הינו חשוב אך הוא נסוג בפני העבירה הפוגעת בציבור הקשישים:

"מכאן שאיננו יכולים לתת מקום אך ורק לפן השיקומי, כל שניתן לעשות, לנוכח נסיבותיו של מקרה זה, הוא להעניק משקל רב יותר לפן השיקומי-טיפול באיזון האינטרסים. אך כאמור, גם במתן משקל רב יותר לשיקול זה לא נוכל להגיע לתוצאה אשר יש בה לפטור את המבקש ממאסר בין כותלי בית הכלא".

57. ולאחרונה, בע"פ 452/14 דבוש נ' מדינת ישראל (מיום 3.4.2014) נפסק במפורש כי:

"שיקול השיקום אינו בא להחליף את עיקרון ההלימה (ענין שיבר) ולא בכל מקרה ומקרה הוא יביא לחריגה לקולא ממתחם הענישה שנקבע".

58. יצוין כי בע"פ 4430/13 נתנאל שרון נ' מדינת ישראל (מיום 31.3.2014) נגזר על המערער עונש מאסר של 24 חודשים בגין ביצוע עבירות כלכליות. בערעורו טען המערער כי יש להסתפק בעונש מאסר שרוצה בעבודות שרירות, בין היתר בשים לב לעובדה שהמערער לקח אחריות על מעשיו, הביע חרטה עמוקה, השיב את הכסף שגרף לכיסו, מצבו הרפואי המורכב (כפי שעלה מחוות דעת רפואיות שהוגשו בעניינו) מצבה הכלכלי המתדרדר של המשפחה בעקבות ההליכים שננקטו נגד המערער והנזקים שיגרמו לבני המשפחה שיוחמרו עוד אם יוחלט לגזור על המערער מאסר בפועל. כמו כן הופנה בית המשפט לתסקיר שרות המבחן שציין את עברו הנקי של המערער והמליץ להטיל על המערער ענישה שיקומית.

59. לקראת הדיון בערעור הוגש לבית המשפט העליון תסקיר נוסף של שרות המבחן, שציין כי למערער אין דפוסי התנהגות עברייניים, הפנה שוב למצבו הרפואי המתדרדר של המערער (שסבל ממחלת הסרטן) וציין כי ההליך הפלילי השפיע על מצבם הנפשי של ילדי המערער.

הערעור נדחה, כאשר לענין עונש המאסר ציין כבוד השופט י.דנציגר את מדיניות הענישה בעבירות כלכליות המחייבת הטלת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריאח, ואת התחשבות הערכאה הדיונית בנסיבות האישיות ביחס למתחם הענישה שנקבע, כאשר העונש הושת ברף הנמוך של המתחם שנקבע.

60. ב"כ המערער טען כי הענישה הינה אינדווידואלית וכי יתכנו מקרים חריגים בהם הנסיבות כה קשות באופן שמאפשר סטיה ממתחם הענישה. ב"כ המערער הפנה לפס"ד מאיר, שם ניתן משקל משמעותי לנסיבות האישיות של המערער ובית המשפט העליון החליט לבטל עונש מאסר בן 8 חודשים מאחורי סורג ובריאח ולהסתפק בעונש מאסר של 6 חודשים שירוצה בעבודות שירות.

61. על מנת להעמיד דברים על דיוקם נביא מפסק דינה של כבוד השופטת ע. ארבל, בפס"ד מאיר הנ"ל, שם:

"לצד זאת, אין לחדד כי נסיבותיו האישיות של המערער חריגות הן. בדיון בעניינו דווחנו על-ידי בא כוחו של המערער כי מצבו של בנו, הסובל מגידול סרטני בראשו, הולך ומתדרדר וכי המערער הוא האדם היחיד שיש ביכולתו לסייע לו, בשים לב למחלה הקשה שממנה סובלת אשתו ולעובדת מאסרו של בנו השני. התרשמנו כי יש ממש בטענה כי אם יישלח המערער לתקופת המאסר בפועל שהושתה עליו, כי אז יתעורר קושי מהותי בטיפול בבן, הנזקק לסייעות. אמנם נסיבותיו של המערער עמדו לנגד עיני בית המשפט המחוזי עת גזר את דינו לעונש המצוי בגדר הסדר הטיעון, ואולם סבורים אנו כי המקרה שלפנינו מצדיק מידה נוספת של התחשבות בנסיבותיו האישיות של המערער. לכך יש להוסיף כי זו ההרשעה הראשונה של המערער, אדם נורמטיבי ביסודו שבעברו לא דבק רבב. נוכח האמור סבורים אנו כי אין למצות את הדין עם המערער, לאמור: יש להפחית מעונשו, שהועמד ברף העליון של הסדר הטיעון".

62. דהיינו - דובר היה בהסדר טיעון לפיו המדינה טענה לרף עליון של 8 חודשי מאסר והערכאה הדיונית אימצה רף זה.

63. לא כך בעניינו - כאשר הרף התחתון במתחם הענישה, לכל אחד מהאישומים מס' 3-15 הינו 12 חודשי מאסר, וכאמור עסקינן במספר רב של אישומים, וכאשר המדינה עתרה לעונש חמור פי כמה וכמה מהעונש שנגזר בפועל.

64. בנוסף ומבלי שנקל ראש בנסיבותיה האישיות של המערער, להן נתן בית משפט קמא משקל רב, לא מצאנו בהן נסיבות כאלה המצדיקות הימנעות מהטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריאח.

ממילא, בנסיבות אלה, איננו מתירים את הגשת חוות הדעת מטעם המערערת.

65. לסיכום - אנו מוצאים לנכון להפנות לפסק הדין ברע"פ 1569/11 **עמיקם כוכבי נ' מדינת ישראל** (מיום 23.10.2012). נגד המבקש הוגש לבית משפט השלום כתב אישום שכלל 51 אישומים שהרקע שלהן הוא התפרצות לבתי קשישים, גניבת כספיהם וכרטיסי חיוב וביצוע הונאות בכרטיסי החיוב. המבקש הורשע גם בעבירות נוספות של קבלת דבר במרמה, עבירה אחת של איומים ועבירה אחת של תקיפה סתם בית משפט השלום גזר על המבקש 9 שנות מאסר (ובנוסף הופעל עונש מאסר מותנה). ערעור על חומרת העונש נדחה על ידי בית המשפט המחוזי בחיפה (בהרכב סגני הנשיא ברלינר וגריל והשופטת בר זיו). בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון נדחתה, כאשר נאמר על ידי כבוד השופטת ד. ברק-ארז, כי:

"עונש זה הולם את חומרת המעשים - עבירות שבוצעו על בסיס "סיטונאי" כמעין משלח יד של המבקש, תוך ניצול תמימותם ותלותם של אנשים קשישים, ופגיעה לא רק ברכושם אלא גם בתחושת הביטחון האישי שלהם ויחסי האמון שלהם בקשר לסביבתם".

והאמור יפה גם בענייננו.

66. ממילא, מכל האמור ברור כי אנו סבורים כי העונש שנגזר על המערערת אינו סביר והוא נופל באופן משמעותי מהעונש הראוי, בשים לב לנסיבות המחמירות מחד, מתחם הענישה ההולם, ומספר האישומים.

67. מנגד, אנו לוקחים בחשבון הן את נסיבותיה האישיות של המערערת, כפי שפורטו בהרחבה לעיל, והן את ההלכה לפיה אין ערכאת הערעור ממצה את הדין עם הנאשם, ומן הראוי שהעונש המוטל על ידי ערכאת ערעור לא יחרוג באורח מופרז מזה שהוטל על ידי הערכאה הדיונית מטעמי הוגנות כלפי הנאשם [השוו: רע"פ 3642/06 **כהנים נ' מדינת ישראל** (מיום 9.5.2006) רע"פ 4123/07 **פלוני נ' מדינת ישראל** (מיום 14.5.2007)].

בנוסף, נותנים אנו את דעתנו לדברי בית המשפט העליון:

"גם הנקלה והבזוי שבפושעים, ראוי בדרך כלל למידה מסוימת של התחשבות בנסיבותיו האישיות. למצער, צריך לתת את הדעת עליהן" [כבוד השופט סולברג בע"פ 6185/11 **נאגי אבו גרייבה נ' מדינת ישראל** (מיום 19.12.2013)].

68. בשים לב לכל האמור אנו מקבלים את ערעור המדינה (עפ"ג 14-04-34396) ומעמידים את עונש המאסר של המערערת על 36 חודשי מאסר בפועל (בניכוי ימי מעצרה מיום 25.8.13 עד 17.10.13) במקום 24 חודשי מאסר בפועל כפי שקבע ביהמ"ש קמא.

כל שאר חלקי גזר הדין של ביהמ"ש קמא יעמדו בעינם.

69. כמו כן אנו מורים על דחיית ערעור עפ"ג 29910-04-14.

69. עיכוב ביצוע עונש המאסר - מבוטל.

המערערת תתייצב לתחילת ריצוי עונש המאסר **ביום ראשון 3.8.14 עד השעה 10:00** בבית המעצר "קישון" כשברשותה תעודת זהות. על המערערת לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיזן מוקדם, עם ענף אבחון ומיזן של שב"ס, טל. 08-9787377 או 08-9787336

ניתן היום, כח' סיוון תשע"ד, 26 יוני 2014, במעמד הצדדים.

כ. סעב, שופט

ב. בר-זיו, שופטת

י. גריל, ס. נשיא
[אב"ד]